

Тазкия 174-дарс. Кибрдан эҳтиёт бўлинг!

20:00 / 26.02.2022 5745

Ўзини юқори олган одам кибр аҳлидан бўлади. Камолот сифатларининг соҳиби бўлган одам ўзини бошқалардан юқори олмайди. Камолот сифатлари эса диний ва дунёвий бўлади. Динийлари илм ва амал бўлса, дунёвийлари насаб, жамол, қувват, мол ва тарафдорлари кўп бўлишидан иборатдир. Буларнинг ҳаммаси еттитадир:

1. Илм.

Илмга уринган баъзи одамлар мутакаббирлик дардига жуда ҳам тез чалинадилар. Улар илмнинг жамолига ва камолига маҳлиё бўлганлари ҳолда ўзларини юқори олиб, ўзгаларга паст назар билан қарашни бошлайдилар.

Уларнинг кибри икки сабабга оид бўлади.

Имом Муслим ривоят қилган.

3. Ҳасаб ва насаб ила кибрланиш.

Насаби шарафли бўлган одам ўзидан илми ва амали устун бўлган одамга такаббурли муомала қилади. Уларнинг наздида бошқа одамлар худди уларнинг қули ёки хизматкоридек бўлади. Ислом таълимотида эса насаб кишининг амалидан устун қўйилмаган.

هُوَ أَوْرٍ. «هُبَّ سَنَنْ وَبْ عَزْسُيْ مَلْهُ لَمَعْرَبْ أَطَبْ نَمَوْ» : لَأَقِ رَّبِّي لَلْإِنْعَاءِ، تَعَزُّوْهُ رَبِّي بَأَفْعَانِ
يَذُمَّرَّتْ لَأَوْ دُوَادِ وَبَأَوْ مَلْسُ م

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Кимни амали ортга сурса, уни насаби олдга сура олмайди», дедилар».

Муслим, Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Яъни охирада ҳамманинг насабига эмас, амалига қараб даража берилади. Кимнинг амали яхши бўлса, насаби қандай бўлишига қарамай олдинга сурилади, олий мартабаларга эришади. Кимнинг амали ёмон бўлса, у ортга сурилади, иши чатоқ бўлади. Насаби қанчалик олий бўлмасин, иши олдинга сурилмайди. Шунинг учун ҳеч ким ўзига ишониб қолмаслиги, мағрурланмаслиги керак. Аксинча, кўпроқ яхши амал қилишга уриниш лозим.

4. Жамол ила кибрланиш.

Бу нарса одатда аёллар ўртасида кўпроқ учрайди. Улар ўзаро жамоллари ила фахрланишга, бошқаларининг ташқи кўринишидаги нуқсонларини зикр қилишга ўч бўладилар.

5. Мол билан кибрланиш.

Мол-дунёси кўп кишилар исломий тарбия олмаган бўлсалар, камбағаллардан кибрланишлари, ўз моллари ила фахрланишлари маълум ва машҳур. Уларнинг кибрлари гап-сўзлари, ҳатти-ҳаракатлари ва имо-ишораларидан ҳам билиниб туради.

6. Куч-қувват билан фахрланиш.

Бунда моддий ва маънавий куч, имконият, чора-тадбирлар ва бошқалар кўзда тутилади. Мутакаббирлар мазкур нарсаларда ўзларидан паст бўлганлар устидан «Сени у қилиб юбораман, бу қилиб юбораман», дея фахрланадилар.

7. Ўз тарафдорлари билан кибрланиш.

Бунда киши ўз қарамоғидагилари, шогирдлари, хизматчилари, қариндошлари, уруғ-аймоқлари, ака-ука ва фарзандлари билан кибрланади.

«Рухий тарбия» китоби асосида тайёрланди